

REDACTIE
en
ADMINISTRATIE
GENT
GARENPLAATS

Ongeteekende brieven
worden niet opgenomen

DE LANDBOUWER

VOLKS-WEEKBLAD VOOR DEN BUITEN

ABONNEMENTSPRIJS :
VOOR ZES MAANDEN
75 Centiemen

AANKONDIGINGEN :
Prijs volgens Tarief
Voorop betaalbaar

TRIOMF DER SOCIALISTEN !

Triomf der Socialisten

Broeders van het veld,

Gij die de ongelukkigste zijt in het land, hoopt in de toekomst!

De socialisten, de partij der arme menschen, triomfeeren in een groot deel van het Walenland en wij gaan goed vooruit in de Vlaanderen!

Hoopt, broeders, hoopt en strijdt moedig met ons voort, betere dagen, dagen van welstand en vrijheid naderen snel!

Moedig voort gestreden! Vooruit! vooruit! werklieden van den buiten en weldra is België aan den werker van stad en buiten.

HOURRA! HOURRA!!

Dit is den triomfkreet, die wij uit volle borst aanheffen!

Hoorra! voor den schoonen uitslag der kiezing van verleden zondag.

Hoorra, voor de prachtige uitslagen die wij bijna zeker zijn, HEDEN in de ballotteering te behalen.

Onze partij heeft in de kiezing van verleden zondag bijna 400 duizend stemmen bekomen. Dat is eene schitterende overwinning als wij in aanmerking nemen dat duizende steedsche werklieden maar **eene stem** hadden op de rijke heeren **drie**.

Wij heffen een triomfkreet aan omdat wij als de ballotteering meeslaat, **28** socialisten in de kamer zullen hebben.

En al heeft verleden zondag nog een groot deel der buitenlieden tegen ons gestemd, al hebben ze zich tegen den vooruitgang, tegen de verbeteringen voor de armen van stad en buiten verklaard, wij verlaten de boeren niet.

Onze gekozenen zullen in de Kamers de belangen der boeren weten te verdedigen en voor hen naarstig werken een beter bestaan eischen.

Wij bedanken van harte de 3000 buitenmenschen, die ons in 't arrondissement van Gent hunne stem hebben gegeven.

3000 buitenlieden die zich zoo vrij gevoelden tegen de rijken en voor de armen te stemmen, 't is veel, zeer veel.

Als die drie duizend menschen vooruit willen, ons willen helpen in dien lastigen strijd. Ehwel dan hebben wij voor de volgende kiezing geen 3 duizend stemmen, maar dan zullen de Vlaanderen wel in staat zijn even als de Walen, werklieden naar de Kamer te zenden in plaats

van rijke menschen en dan zal het gauw met al de armoede gedaan zijn.

Buitenlieden,

Volmoed en volharding, vooruit. Als gij wilt duurt het niet lang meer of 't zal uit zijn met de hooge pachten, de voorrechten der grondeigenaars, die de schuld zijn van uwen ongelukkigen toestand en gij kunt voor uw eigen een beter bestaan maken.

Menigen van U hebben weeral kasteelheeren en andere rijke menschen naar de Kamer gezonden, die daar zooals vroeger enkel voor den rijken stand zullen zorgen en de armen zullen verwaarloosen.

Maar daarom geen moed verloren, wij hebben geloof in ons eigen krachten, in onze eigene werkzaamheid, omdat wij willen een einde maken met de armoede dergene die werken en slaven en zulk een ongelukkig leven moeten verduren voor het kroetje brood.

Wij zijn ten volle tevreden over den uitslag.

En nu, vooruit, landbouwers; wij verlaten U niet; wij komen voort U onderrichten, U even als den stedeling de oorzaak van uw lijden uiteenzetten en eens bewust van dien toestand, zijt gij een medestrijder om brood en recht en zult gij altijd met uwe gedachten en uwen steun bij hen zijn, die den armen werkman en boer een beter leven willen geven voor zijn naarstig werken.

Dank dus, gij buitenwerkman die ons uwe stem hebt geschonken, dank in naam van de arme werklieden, van allen die lijden en opnieuw aan 't werk, om eindelijk brood en vrijheid te veroveren.

Leve de Buitenlieden!

Leve de Werklieden!

Weg met hen die ons uithongeren!

Zie verder den uitslag der kiezing.

De Gemeentegoederen

De aarde werd door niemand gemaakt met het doel ze aan iemand anders te verkoopen. Het is eene kosteloze gift der natuur.

In het begin der menschheid was de aarde het gemeenschappelijk goed van allen. Gedurende eeuwen werd zulks overal derwijze beschouwd en wordt het nog in sommige streken.

De gemeentegoederen die, in zekere provincien, nog zeer aanzienlijk zijn, zijn overblijfselen van het voorvaderlijk rechtvaardig stelsel van het gezamenlijk bezit.

Zooals M. de Laveleye het veropenbaart, zijn in zekere gemeenten in de omstreken van Ciney, te Braibant, Sovet, Emptinne en elders, nog landerijen die aan de gemeenschap behooren, die voor langen tijd zijn verdeeld en op eene bijzondere wijze worden bewerkt, in den zin der Zwitsersche *Allmenden* ('t is te zeggen eigendom van allen), en die in de meeste gevallen beter zijn bewerkt dan de aanpalende boerendoeningen.

Te Braibant bezit elken « haard » of familie een stuk goed land van omstreeks een hectare, 'twelk gratis ter bebouwing wordt geschonken.

De verdeeling dezer landerijen geschiedt met de grootste gelijkheid onder al de familiën der gemeente en blijven zulks gedurende dertig jaar aan de meerderheid der bevolking en gedurende negen jaar aan het overige deel.

Voorheen waren deze gronden hetgeen men noemt *wieren*, die alle achttien jaar werden geschat; heden worden ze bewerkt zonder dat men braaklanden aantreft, alhoewel sommige groote pachters een deel van huane doening onbebouwd laten liggen.

M. de Laveleye voegt er verder bij: « Het is overigens zeker dat in de arme dorpen van Luxemburg, de weinig begoede inwoners, die van de gemeente het noodige hout ter verwarming krijgen en die het recht hebben hunne dieren op kosten der gemeente te laten weiden, minder te beklagen zijn dan zij der rijkere dorpen van Vlaanderen. »

Deze feiten zijn sprekende bewijsoveringen van het stelsel van gemeenschappeelijken eigendom. De gemeentegoederen waren, eene eeuw geleden, zeer aanzienlijk in België. Die goederen werden de gronden der armen genoemd.

Ongelukkiglijk zijn deze gronden langzamerhand het bezit geworden van een enkelen, 't zij ze gestolen of gekocht werden aan zeer geringe prijzen door groote heeren.

Een Fransch wetgever bevestigde dat hij met de stukken in de handen kon aantoonen dat, sedert de invoering van het kadaster, de uitgestrektheid der gemeentegoederen in zekere streken met een derde zijn verminderd, zonder dat er spraak was van overmaking of verdeling.

« De oorspronkelijke grenzen van den grond, zegt hij, zijn overschreden geworden door de opslopers, die zonder eenige reden zich de gronden hebben toegeëigend en onder hunnen naam geplaatst, welke aan de gemeenten behoorden. »

» Enkel in drie verdeelingen, werden 2000 hectaren van het gemeenschappelijk bezit afgescheurd ten bate van eenige afzonderlijke personen. »

Dezelfde geschiedenis voltrok zich ook ten onzent.

Eene wet van 25 Maart 1847 over het ontginnen der landerijen, had ook de vermindering der gemeentegoederen voor gevolg.

Van 1847 tot 1873 werden meer dan 70.000 hectaren voor spotprijzen verkocht.

Er bestaan heden nog meer dan twee honderd duizend hectaren gemeentegoederen, maar dat cijfer vermindert onophoudelijk. Het is eene overgrote misdaad.

Met het huidig eigendomsstelsel ont-

sapt de grond meer en meer aan de handen van den bebouwer.

Indien de Staat het algemeen welzijn behartigde, 't is te zeggen het welzijn der meerderheid, dan zou hij het aangroeien der gemeentegoederen begunstigen, beginnende met de nu bestaande onsamengangbaar te verklaren, en met de gemeente te begunstigen, die zich zouden beijveren gronden aan te koopen voor al diegenen van uitgestrekte erfgronden voortkomende.

De wet van 1847, heden nog in voege, begunstigt den roof, den diefstal der gemeentegoederen.

Het is dus dringend noodig dat deze wet herzien worde.

Zoolang de rijken de wetten hebben opgemaakt, hebben ze zulks ten hunnen voordeele gedaan. Nu er eenige verandering in de wetgeving is gekomen en wij onder de Kamerleden ook lieden tellen uit ons midden, zullen die trachten meer rechtvaardigheid te doen heerschen: zij kunnen dit nog maar betrachten omdat zij daar in minderheid zijn, maar van zoodra, de landbouwer en werkman de socialisten naar de Kamer in meerderheid zend, zullen zij de macht hebben om alles uit te voeren wat eerlijk en goed is.

Het te bereiken doel is dus het gemeenschappelijk eigendom te vergrooten, of de gemeenschappelijke beheersching in te voeren.

De Werklieden-Partij jaagt dat doel na, door ten eerste, voor te stellen den verkoop te verbieden der goederen bezeten door den Staat en de gemeenten, ten tweede, door voor te stellen de gronden der groote bezittingen opnieuw aan te koopen.

Deze gronden zouden verhuurd worden tegen lagen prijs aan de buitenwerklieden of aan landbouwverenigingen voor een termijn van 25 tot 30 jaar ten minste.

Aan onze lezers en Briefwisselaars

De Gentsche werklieden hebben besloten *De Landbouwer* alle maanden te laten verschijnen, gezien de groote onkosten die dit vergt.

Wij verzoeken beleeft aan onze medewerkers en briefwisselaars ons voort hunne medehulp te verleenen, om op die wijze mede te helpen, de arme buitenlieden te onderrichten en hun klaar en duidelijk uit een te zetten wat de socialisten willen.

Helpt dus allen in de mate van uwe krachten mede en onze knappe medewerkers moeten hun best doen om voort te schrijven, en goede strijders voor brood en recht te vormen.

De Gentsche werklieden doen al wat in hunne macht is om U te leeren, wat goed en rechtvaardig is, doet gij van uwen kant alles om u als arme landbouwslaaf op te heffen en een beter leven voor uw werken te eischen.

Volledige Uitslag der Kiezing van het Arrondissement Gent

SENAAT

Totaal stemmen: 94,773. — Geldige stemmen: 83,910. — Nietige stemmen: 10,855.
Volstrekte meerderheid: 41,956.

Katholieken		Liberalen	
Cooreman	53689	Carpentier	28157
de Kerchove	53667	De Bast	28198
Herry	53321	Lippens	28030
Vercruysse-Br.	53525	Mechelynck	28132

KAMER

Totaal stemmen: 105,373. — Geldige stemmen: 101,510. — Nietige stemmen: 3,863.
Volstrekte meerderheid: 50,756.

Katholieken		Socialisten		Liberalen		Handelaars	
Begerem	60003	Anseele	14651	Buyse	25245	Simais	1152
De Guchteneere	59307	Baudewijn	13353	Calier	25448	Vander Mens-	
de Hemptinne	59331	De Brayne	15796	De Cock	25035	brugghe	1250
D. Smet de N.	59702	Foucaert	15310	De Lange	25023		
Eeman	59384	Hardyns	15346	De Vigne	25338	Progressisten	
Huyshauwers	59217	Maenhout	15276	Fredericq	25372	Cambier	2588
Ligy	59370	Stautemans	15269	Mechelynck	25179	Heynderyckx	2539
Maenhout	59283	Van Beveren	15646	Van Acker	24715		
Van Cleemputte	59424	Waeri	14862	Willequet	24911		

Uitslag der Kiezing van het Arrondissement Gent

KANTONS	Stemmen der Partijen					Senaat	
	KAMER					Klerikalen	Liberalen
	1 Klerikalen	2 Socialisten	3 Liberalen	4 Handelaars	5 Progress.		
Gent	16642	11395	14115	864	1862	14620	15972
Ledeberg	3428	2001	2287	120	326	3104	2811
Peize	5158	587	868	19	86	4697	1056
Revele	5121	249	849	25	35	4625	850
Posterzeel	5725	459	2062	44	41	5116	2187
Lochristy	4999	222	2459	17	42	4544	2448
Nazareth	4339	251	460	26	33	3903	514
Evergem	5480	930	1338	71	126	4970	1513
Somergem	5796	208	544	38	25	5215	605
Waarschoot	3323	149	304	30	15	3016	338

UITSLAG DER KIEZING

van 14 October

ARRONDISSEMENT AALST

Socialisten. — ANSEEELE 2674; LUYCKX 2326; SANDERS 2262; SPITAALS 2274.
Katholieken (lijst Woeste), De Sadeleer 27067; Dirickx 26334; Van Wambeke 23256; Woeste 25493.
Katholieken (lijst Daens), Priester Daens 21373; Planckaert 20649.
De lijst Woeste gekozen.
Senaat (Katholieke lijst Woeste) 26625
» (Katholieke lijst Daens) 18260

ARRONDISSEM. ST-NIKOLAAS

Socialisten. — ENGELS 1910; FOUCAERT 1872; HARDYNS 1970.
Liberalen. — De Moor 7866; Kops 7612; Vande Voorde 7941; Van Eyck 7752.
Katholieken. — Janssens 33264; Raemdonck 33112; Van Naemen 32653; Verwilghen 32702.
Senaat. — Katholieken gekz. zonder strijd.

ARRONDISSEMENT BRUSSEL

Socialisten. — ANSEEELE 40218; BERTRAND 39249; BRENEZ 37770; DAISSY 37341; DEFNET 39157; DE GREEF 39566; DELPORTE 39005; DEMBLON 38450; ELBERS 37441; LEBRUN 37621; LEVEQUE 37890; PICARD 39369; ROCHETTE 37361; SAS 37615; SERWY 37574; VANDER BRUGCHEN 37812; VANDER VELDE 38933; VAN TRICHT 37465.
Liberalen. — Bergé 60226; Buis 59252; De Mot 59015; Féron 61103; Graux 59078; Hanrez 60273; Hollevoet 60040; Huysmans 59401; Janson Jules 60511; Janson Paul 61643; Lambiotte 60478; Lemonnier 60800; Morichar 59689; Richald 60752; Robert 60465; Schoukens 50201; Vander Kindere 58394; Van Wilder 59476.
Katholieken. — Bilaut 93137; Colis 92577; de Bontridders 92732; d'Hendecourt 92436; de Borchgrave 93248; de Jaer 92766; de Merode 93630; d'Ursel 92992; Vriendt 92683; Fichet 92692; Gilliaux 92626; Hemeleers 92527; Lauters 92374; Mesens 92798; Mousset 92453; Neerinx 92662; Theodor 92689; Vander Linden 93476.
Flaminganten. — 4425
Anti-Peerboomiste. — Mahaux 818.
Senaat (Liberalen) 73962.
» (Katholieken) 89176.

ARRONDISSEMENT ANTWERPEN

Socialisten. — ANSEEELE 4871; DANIEL 4445; DE METZ 4434; GOETSCHALCK; 4512; HUYGHE 4336; NORTELMANS 4476; SPEYERS 4449; STAUTEMAS 4318; SUKKERBUK 4341; VAN BEVEREN 4488; VAN FLETEREN 4384.
Liberalen. — Cauwenberg 42787; Capérus 42638; De Leeuw 42629; Desgann 42639; Groesser 42659; Kreglinger 42703; Meert, Victor, 42653; Oyen 42571; Strauss 42392; Van Ryswyck 43237; Verheyden 42520.
Katholieken. — Biart 60997; Coremans 61142; Delbeke 60865; De Ramaix 60828; De Winter 60714; Heuvelmans 60806; Koch 60686; Meens 60641; Ullens 60704; Van den Benden 60792; Van den Broeck.
Lijst der Wacht, (Afgescheiden socialisten) 715.
Afzonderlijke kandidaat. — Moorthaers 1179.
Senaat (liberalen) 39355
» (Katholieken) 53236

ARRONDISSEMENT MECHELEN

Socialisten. — ELBERS 1930; PIETERS 1984; VAN TRICHT 1914; VERBELEN 1923.
Katholieken. — Broers 32496; Cauwenbergh 32512; Fris 32186; Lefebvre 32893.
Liberalen. — Cluydts 14932; De Poorter 14890; Peeters 14968; Vande Walle 14957.
Senaat. — Twee katholieke senatoren herkoz. zonder strijd.

ARRONDISSEMENT BRUGGE

Socialisten. — ANSEEUW 521; STAUTEMAS 495; THYS 490.
Liberalen. — De Vriëre 12439; Sersesia 11813; Termote 12191.
Katholieken. — De Clercq 26650; Ronse 26359; Visart de Bocarmé 27007.
Twee katholieke senatoren gek. zond. strijd.

ARRONDISSEMENT KORTRIJK

Socialisten. — DELVENNE 3687; MATTELAERE 3721; SEFFERS 3628; WAUTERS 3628.
Liberalen. — Dujardin 10150; Felhoen 9980; Gillon 10014; Hollevoet 9819.
Katholieken. — Liebaert 34932; Reynaert 35031; Vanden Peereboom 34364; Tack 34860.
Senaat (liberalen) 30176
» (Katholieken) 11712
Katholieken gekozen.

ARRONDISSEMENT IEPEREN

Liberalen. — Leloup 9684; Brunfaut 9839; Vermeulen 9791.
Katholieken. — Berten 24474; Colaert 24367; Iwens d'Eeckhoutte 24421.

De ballotteeringen

Zondag aanstaande hebben de ballotteeringen plaats:

Te Brussel. — Voor de Kamer, tusschen klerikalen, 93630 en liberalen, 61643. — 18 zetels.

De socialisten hebben 40218 stemmen en beslissen over den uitslag.

Te Nijvel. — Voor de Kamer tusschen klerikalen, 25577 en liberalen, 25347. — 4 zetels.

De socialisten hebben 6719 stemmen en beslissen over den uitslag.

Te Charleroi. — Voor de Kamer tusschen socialisten, 58288 en klerikalen 36238. — 7 zetels.

De liberalen hebben 22938 stemmen en beslissen over den uitslag.

Zij hebben besloten voor de socialisten te stemmen, waardoor onze triomf verzekerd is.

Te Doornik. — Voor de Kamer tusschen klerikalen, 24804 en liberalen, 22578. — 4 zetels.

De socialisten hebben 3912 stemmen en beslissen dus over den toestand.

Te Ath. — Voor de Kamer tusschen klerikalen, 15924 en liberalen, 14724. — 2 zetels.

De socialisten hebben 3036 stemmen en dus hebben zij den toestand in handen.

Te Soignies. — Voor de kamer, tusschen de klerikalen, 18623 en socialisten, 16915. — 3 zetels.

De liberalen hebben 14661 stemmen en dus den toestand in handen.

Te Thuin. — Voor de kamer, tusschen de klerikalen, 18427 en liberalen, 17039. — 3 zetels.

De socialisten hebben 11106 stemmen en dus den toestand in handen.

Te Luik. — Voor den Senaat, tusschen liberalen, 38878 en katholieken, 28788. — 4 zetels.

De socialisten stemmen niet mee voor den Senaat.

Te Luik. — Voor de kamer, tusschen socialisten, 61883, klerikalen 29885 en 1 liberaal, M. Frère, 29377. — 7 zetels.

Te Hoesl. — Voor de kamer, tusschen klerikalen, 11333 en liberalen, 11128. — 2 zetels.

De socialisten hebben 7729 stemmen en dus den toestand in handen.

Te Waremmé. — Voor de Kamer, tusschen klerikalen, 10319 en liberalen, 9399. — 2 zetels.

De socialisten hebben 1582 stemmen en dus den toestand in handen.

Te Verviers. — Voor den Senaat tusschen de liberalen, 23790 en de klerikalen, 21090. — 2 zetels.

De socialisten onthielden zich verleden zondag, maar hebben beslist voor de liberalen te kiezen.

De triomf der liberalen is zoo goed als zeker.

Te Verviers. — Voor de Kamer tusschen klerikalen, 19071 en socialisten, 18080. — 4 zetels.

De liberalen hebben 11504 stemmen, dus den toestand in handen. Zij hebben besloten voor de socialisten te kiezen, die daardoor zeker zullen gekozen zijn.

Te Tongeren. — Voor de Kamer tusschen 2 klerikalen, 10662, een liberaal, 10468 en een alleerststaand kandidaat met 5432. — 2 zetels.

Te Aalst. — Voor de Kamer 2 klerikalen en 2 christelijke democraten. — 2 zetels.

Door de gepleegde knoeierijen kent men het juist getal stemmen niet.

Dus ballotteering voor 61 Kamerleden en 5 voor den Senaat.

354,266 Socialistische Stemmen

Ziehier ten naaste bij het aantal stemmen door de socialisten in geheel het land bekomen:

Brussel	40,218
Nijvel	6,719
Leuven	5,420
Antwerpen	4,871
Mechelen	1,984
Brugge	561
Kortrijk	3,721
Gent	16,451
St-Nikolaas	1,970
Aalst	2,674
Charleroi	58,648
Bergen	44,360
Doornijk	3,912
Ath	3,036
Zonigen	16,915
Thuin	11,106
Luik	63,562
Hoei	7,729
Verviers	18,080
Borgworm (Waremmé)	1,582
Namen	32,780
Dendermonde	7,967

Totaal: 354,266

Het ministerie in gevaar

Onze lezers weten dat de oude Kattor samengesteld was, uit 93 katholieken en 59 liberalen.

Tot hiertoe zijn er nu gekozen 76 katholieken, 69 in Vlaanderen, waar de katholieken de twee laatste liberale zetels te Oostende winnen; 4 in Limburg, 6 te Leuven, 2 te Dinant, 3 in Luxemburg en zeker een te Tongeren.

Liepen nu al de ballotteeringen ten gunste af der socialisten en der liberalen, dan zouden zij te samen ook juist over 70 zetels beschikken en de meerderheid ware vernietigd, het ministerie zou vallen en plaats moeten maken voor een ministerie van zaken gelast met de bestuurlijke kwestien te regelen en de gemeentekieswet te doen bespreken en stemmen.

Daarna zou er noodzakelijk moeten overgegaan worden tot eene ontbinding der Kamer en eene herziening om eene regeringsmeerderheid zien vast te stellen.

De papen die zondag triomf kraaide, zullen maandag veele gezichten gezet hebben. Het is waar dat de dompers in hun lokaal zongen en speelden: *Wij zijn content met een fluitje van een cent.*

PROVINCIALE KIEZING!

Wij raden ten sterkste alle landbouwers aan met de provinciale kiezing te vragen aan de landbezitters, wat ze in dien Raad zullen doen ten voordeele der boeren en voornamelijk of ze het provinciaal reglement zullen herzien op de boomen aan hun land gelegen en dus voor niemand anders te stemmen dan voor deze die uitsluitelijk beloven de herziening van het reglement te eischen en het in 't belang der boeren op te maken.

Landbouwers vergeet dit niet, en het zullen alweer de socialisten zijn, die dit in den Provincialen Raad zullen doen.

VEEKWEEK

Sommigen zijn van oordeel dat inkom-rechten een einde zouden kunnen stellen aan den betreurlijken toestand waarin de landbouw zich bevindt.

Een ondervindingrijk beheerder van uitgestrekte landgoederen in Vlaanderen, de heer J. D. L., is daaromtrent van het volgende gevoelen.

Om den landbouw te redden zouden de volgende voorwaarden, afhankelijk van den landbouwer zelven, moeten nageleefd worden:

1. De pachter mag van den oogst der graangewassen slechts eene bijkomende zaak maken en enk-1 koren oogsten om stroo te bekomen.

2. De pachter moet zijne vette weilanden vermeerderen in de aangespoelde gronden en de kleigronden, en zijne kunstmatige weilanden in de lichte gronden; hij moet zich vooral toeleggen op den veekweek, en dezen op eene zoo breed mogelijke schaal drijven.

In 1830 werden de aangespoelde gronden op gansch de kust verkocht tegen 1200 à 1500 fr. per hectare, en de huurpacht verschilde van 35 à 45 fr. per jaar; in de streek van Oudenaarde (de moestuin van België) werden de gronden verkocht van 2500 tot 3000 fr. de hectare en de jaarlijksche huur was 80 à 100 fr.

Te beginnen van 1830 is de waarde der gronden trapsgewijze vermeerderd tot in 1875, tijdstip waarop zij 3000 à 4000 fr. was in de eerste, en 5000 à 6000 fr. in de tweede streek.

Trapsgewijze werden de pachten verhoogd, derwijze dat de pachthuren in de eerste streek 100 à 130 fr. per hectare beliepen en in de tweede 130 à 190 fr.; maar te beginnen van 1875 is de waarde der gronden van jaar tot jaar verminderd, zoodanig dat ze thans verkocht worden, in de eerste streek, tegen 2000 à 2500 fr., en in de tweede tegen 3000 à 4000 fr.

Wij zegden dat de pachter van de graanteelt maar eene bijkomende zaak mag maken; deze teelt vereischt het gebruik van verscheidene paarden en den arbeid van talrijke personen; gezien den prijs waartegen de graangewassen thans nog kunnen verkocht worden, wordt de opbrengst er van opgeslorpt door de vergoeding van den handenarbeid en het gebruik der paarden.

Wanneer de pachter zijne weilanden uitbreidt, heeft hij min werklieden en min paarden noodig; hij zal geene kostelijke aankopen van scheikundige vetten moe-

ten doen; meststoffen bemesten; beeten; suijzids zal h van westa. Om zich kunnen tot vers ruim stallen. De land oordeelen gelijk heeft

Loon V

De koning Een boere De graaf v Een metse Een bissc Een weve Een direct Wint ge Een brief Een gene Een metse Een minis Een timm De klein bën op he hun naars theken. Vergelij ten, en v schandelij Weg m kelen in leveh!

Een

De gro marck va doorstaan de arme a Hij is waarva Daartos die op zij brave ver lieden ei van 2 m mark bet Dit was v voor een te onder Daar d riep de r van zijn wilde de ver leige

(1) Hier kosteloos onderhoude reist hij v (2) Een munt.

Hong

Sche

En om bin n e wezen, om doe kunnen het ops familie Gesel dat ade die imr De ho den, hi vreezer uit bel het har rug. B zou me dwaars zoowa Met honde der ge beet e

ten doen; met de bekomen natuurlijke meststoffen zal hij zijne gronden kunnen bemesten en aanzienlijker oogsten van beeten, suikerij en vlas bekomen; anderszids zal hij, in den veekweek eene bron van welstand vinden.

Om zich met winst op den veekweek te kunnen toelagen, behoeven de landbouwers ruime, warme en goed verluchte stallen.

De landbouwers zullen het best kunnen oordeelen of de heer J. D. L. ten volle gelijk heeft.

Loon van rijken en armen

De koning wint per week	70,000 fr. (1)
Een boerenwerkmans, id.	8 »
De graaf van Vlaanderen, id.	6,000 »
Een metser, id.	15 »
Een bisschop, id.	400 »
Een wever, id.	14 »
Een directeur der Nationale	
Wint gemiddeld per week	2,000 »
Een briefdrager, id.	18 »
Een generaal wint minstens, id.	400 »
Een metsersknaap, id.	12 »
Een minister, id.	425 »
Een timmerman, id.	18 »

De kleine burgers en landbouwers hebben op het einde van 't jaar als loon voor hun naarstig werken de ruine of de hypotheek.

Vergelijk, werklieden van stad en buiten, en vraagst u zelve af of dit niet schandelijk is.

Weg met de maatschappij waarin enkelen in weelde en anderen in ellende leven!

Een edelmoedige prins

De groote, edele en edelhartige (?) Bismarck van Duitschland gaf laatst een doorslaand bewijs van de liefde welke hij de arme arbeiders toedraagt.

Hij is eigenaar van een groot bosch, waarvan hij de boomen wilde doen vellen. Daartoe wendde hij zich tot houthakkers die op zijne gronden wonen; maar de... brave vent vond het loon dat deze werklieden eischen veel te hoog. In plaats van 2 mark (2) wilde hij hen slechts 1 1/2 mark betalen, of ongeveer 1 fr. 88 laags! Dit was volgens hem meer dan voldoende voor eene vrouw met vier of vijf kinderen te onderhouden.

Daar de houthakkers echter volhielden, riep de miljoenrijke uitbuiters de hulp in van zijnen vriend, de keizer. Natuurlijk wilde deze heer niets weigeren aan den verielger van honderdduizenden Fran-

(1) Hierbij dient gezegd te worden dat Leopold kosteloos beschikt over een zevental paleizen, onderhouden op kosten van den Staat. Daarbij reist hij vrij en heeft overal kosteloos toegang.

(2) Een mark is gelijk aan fr. 1,50 van onze munt.

Hengelwerk van « De Landbouwer. » 4

Schetsen van den Buiten

WARE GESCHIEDENIS ONZER DORPEN

door Thilo

En om te verzekeren dat deze namen zelfs bij een eeuw door iedereen gekend kunnen wezen, is in den voorgevel, — laag genoeg om door iedereen van op de baan gezien te kunnen worden, — een steen ingemetseld met het opschrift: Gegeven door de Weledele familie P... 188...

Geschiedenis en onlervinding leeren ons, dat adelen hoogmoed tweelingsbroeders zijn, die immer samenlijven...

De hoogmoedige, evenwel, telt geene vrienden, hij wordt niet bemind: deze kan hem vreezen voor zijne macht, gene hem vleien uit belangzucht, doch de eerste haat hem in het hart en de tweede bespot hem achter den rug. Buiten de grenzen van zijn machtsgebied zou men hem zelfs al eens den voet durven dwars zetten, wat onzen A...schen nobiljons zoowat een paar jaren geleden is voorgevallen.

Met een ganschen stoet ruiters, knechten, honden en schuimloopers op het grondegebied der gemeente H... ter jacht getrokken zijnde, beet een der jachthonden, op bedoelde ge-

schen en Duitschers, die Duitschland één en sterk maakte, en spoedig zond hij hem eene compagnie soldaten der genie die het werk verrichtten in plaas der arme houthakkers.

De Pruisische bloedhond was zeer voldaan over hunnen arbeid, en als belooning gaf hij de soldaten eenen brief van bedanking mede vóór... hunnen kolonel!

Ziedaar, buitenlieden, waartoe de volksjongens al kunnen dienen. Meent niet dat dit slechts in Duitschland alleen gebeurt. Neen, ook in ons lief België worden de soldaten gebruikt om 't werk van rijke uitbuiters kosteloos te verrichten en in geval van nood zouden zij even goed als in Pruisen hunne werkstakende broeders moeten onderkruipen, om deze te dwingen voor hongerlooonen te arbeiden.

Uitbuiting

Mag ik eens in *De Landbouwer* zooveel het mij mogelijk is, uiteenzetten, door wie de boer maar al te dikwijls op fleschen wordt getrokken?

Er zijn koopmans die gezamenlijk naar buiten trekken; daar komen zij te weet, welken boer er stuks vee te verkoopen heeft, en dan gaan ze daarop los.

De eerste koopman biedt een lage prijs, de boer weigert; de tweede komt een uur of zoo wat later en biedt nog lager dan de eerste, en op die wijze brengen zij den boer aan 't wankelen; de derde biedt wat hooger en de koop wordt gesloten, en... de boer is gefopt.

Komt hij naar de markt met zijn vee, dan weeral wordt hij overrompeld door die koopmans; de eene biedt hem zooveel «schijven», de andere zooveel en die koopmans weten dat zoodanig aan boord te leggen, dat de arme boer in de meeste gevallen zijn vee minder verkoopt dan hij soms op de markt zou kunnen krijgen. Die koopmans weten zeer goed dat die arme boerkens, die met een of ten hoogste twee stukken vee naar den markt komen, centen noodig hebben en op die wijze, daar de man tusschen het hangen en wurgen staat, — geld hebbende om te betalen — profiteeren de koopmans van zulke toestanden.

Met de groote koeboeren gaat het weeral anders, met hen kunnen die speculatoers zoo goed geen weg, en 't zijn weeral de armste dutsen die onder die speculatie het ergst te lijden hebben.

Wij zouden namen kunnen noemen van personen die door dit speculeeren op den honger der boerkens een schoon fortuinje hebben vergaard.

De beenhouwers hebben ook erg met die gasten af te rekenen, dit gaan wij bewijzen.

Er zijn bijvoorbeeld te Gent 8 honderd beesten noodig voor het verbruik; het grootste deel daarvan is reeds opgekocht

meente, eenen eendvogel dood op de hoeve zelf van het boerken aan wien de watervogel toebehoorde.

Het boerken eischte kort en goed dat men hem zijnen vogel betaalde en verbood bovendien nog op zijne gronden te jagen.

Men gaf het manneken wat het vroeg en druiptstaartend ging men de jacht verder voortzetten.

De trotsche kasteelheeren kregen het evenwel niet verteerd dat men hen als gewone lui had durven behandelen, en na afloop der jachtpartij trok de gansche stoet nogmaals de hoeve van den onbeschaamderik voorbij ten einde dezen laatste bij middel van bedreigingen den harteklop aan te jagen. Hoor, evenwel, hoe zij van dit ontwerp nogmaals te huis kwamen.

Aan het hek der hoeve van ons boerken hadden een paar dienstboden post gevat om den attrekkenden stoet te zien voorbijgaan. Daar men nergens den meester zelf bespeurde richtte men het woord tot zijne twee dienaren:

— Uw baas is wel een vieze kwant..., op wiens goed woont hij?

De bovenheft der schuurdeur ging open, een hoofd kwam te voorschijn en eene stem riep ten antwoord op de wraakgierige vraag van den nobiljon:

— Op het goed van den heer Kerkbove de Denterghem; wilt gij hem oogenblikkelijk schrijven, in mijn huis zijn papier, pennen en inkt ter uwer beschikking...

door diezelfde koopmans, die zich onderling zeer wel verstaan en de markt maken. Die drijven de prijzen zeer hoog van den oogst! Ik dat ze zien dat de vraag grooter is of het aanbod, dat wil zeggen dat er min beesten zijn dan er noodig wezen.

Op die wijze loopen die kerels weg met centen der boeren, maar ook van den vleeschhouwer en armen werkmans.

Verstonden de boeren en vleeschhouwers zich onderling, ze zouden die tusschenpersonen kunnen wegruimen, want die komen langs den eenen kant de beesten voor groote prijzen verkoopen, terwijl ze de boeren hunne beesten onder de waarde betalen, omdat de man in de meeste gevallen geld noodig heeft.

Ontmaakt u dus van die speculanten, en boer, vleeschhouwer en werkmans zullen er zich wel bij bevinden.

Voor een volgend nummer zal ik iets schrijven over het belang dat de boeren hebben bij het openen der Hollandsche grens.

RICHARD.

DIT EN DAT

De suikervoortbrengst in België. — Naar een onderzoek gedaan door de suikervabrikanten, bedroeg het getal hectaren grond dat met betteraven was beplant 69.660 hectaren, die in ronde cijfers 2,540,000 ton betteraven opleverden en aan de fabrikanten 11,50 p. c. brut suiker gaven.

De Belgische voortbrengst is gestegen met 292,000 ton of in ronde cijfers 290,000 ton brut suiker.

De 104 suikervabrikanten van België hebben hunne werkzaamheden begonnen. De dienst der accijnsen is aangevangen.

520 agenten voor geheel het land zijn daaraan bevestigd: 104 dienstoversten en 416 ambtenaars. Iedere suikervabriek krijgt een dienstoverste en 4 ambtenaars.

Desuikervabrikanten eindigen gewoonlijk op 15 december.

De ambtenaars in de suikervabrikanten krijgen voor dezen dienst eene vergoeding van 1 fr. 50 per dag.

De konijnen in Australië.

M. Sterling, die terugkomt van eene studiereis in Australië, deelde aan de dagbladen eenige inlichtingen mede over de onnoemelijke schade, die de konijnen in die streken aanrichten.

De konijnen zijn er zoo talrijk als de haren op den hond.

Men is er verplicht geweest een water te vergiftigen, waarvan ze kwamen drinken, en op eene week dooden ze wel 1400 konijnen.

Op sommige plaatsen is het niet uithoudelijk van den stank, veroorzaakt door de verrotting der doode konijnen.

Het is ongelooflijk wat schade die beestjes aan de landen der boeren te weeg brengen, en het getal der konijnen

Hiermede trok de gansche stoet ruiters, knechten, honden en schuimloopers verder af en werd de jachtpartij van dien dag als gesloten beschouwd.

Of onze jagers zullen gewenscht hebben de genoegens der edele uitspanning van dien dag herhaaldelijk te mogen terugmaken, zou ik hard betwijfelen.

De A... houdt nog eene andere celebritet haar verblijf, namelijk de schatrijke brouwer De G..., vader van den nog gelukkiglijk nog bijtijds uit de Kamers geboortelijken klerikalen volksvertegenwoordiger van dien naam.

Zeggen wij vooreerst dat het minder is als biernaak dan wel als speculant en rekenkundige dat dit heerschap — een parvenu op en top — zijne vermaardheid heeft weten te verwerven.

Maar deze dubbelehoedanigheid heeft hem niet alleenlijk de vermaardheid maar daarbij nog een afgerond fortuintje aangebracht dat op het dubbele van datgene der familie de P... geraamd wordt.

Wanneer De G... u bekijkt, denkt daarom niet dat hij u ziet, of meent niet dat de voorwerpen waarop zijne oogen vallen zijne aandacht boeien. Die man ziet niets dan cijfers; waarheen hij ook de blikken wend, slechts tusschen de rijen en groepen heen getallen met welk zijn geest gedurig bezig is, gewaardt hij zich nog al het overige eenen oogslag toe te wijden. Van den morgen tot den avond loopt en zit hij verdiept in vermenigvuldigingen, verdeelingen, samentellingen

is zoo ontzaglijk groot, dat schier aan geene vermindering te denken valt.

Eene nieuwe eierenbroedster.

— Een bijenhouder had veertien eieren gevonden van patrijzen, welke reeds bebroed waren. Hij besloot ze te plaatsen tusschen twee vel watten boven in een bijenkorf en overdekte alles met haverkaf. Acht dagen daarna had hij, zonder aan de eieren geraakt te hebben, de voldoening de geboorte van veertien patrijzen vast te stellen.

Hoe verrassend ook, is het feit niet buitengewoon. Voor het uitbroeden van eieren is 36 à 39 graden warmte noodig en de gemiddelde warmte der bijenkorven is 36 tot 38 graden. Bovendien is de warmte vochtig, hetgeen noodig is voor het uitkomen.

Het merkwaardigste hierbij is, dat de eieren niet gekeerd werden, zooals dat bij het kunstmatig broeden geschiedt.

Ziedaar dus eene nieuwe wijze van broederij welke ieder bijenhouder voortdurend tot zijne beschikking heeft.

Boomen en bliksem. — In *Die Natur* deelt Dimitris den uitslag mede van belangrijke onderzoekingen door hem gehouden over de vraag: welke boomen het meest door den bliksem worden getroffen? Hij liet daartoe de vonk van een Holtztoestel door verschillende versche houtsoorten gaan. De uitkomst was dat eikenhout reeds na 3 omwentelingen werd gespleten, populierenhout na 5, beukenhout eerst na 15 tot 20.

Niet het watergehalte maar het vetgehalte der boomen bleek invloed te hebben. Boomen met groot vetgehalte, als linden, berken, beuken, trekken den bliksem minder aan dan minder vetrijke, als eik, populier, ahorn, esch en olk. Vandaar zeker de gewoonte om bij gebouwen populieren te planten, omdat deze eene soort van bliksemafleiders vormen.

Het pijnboomhout, dat in den winter eerst rijk aan vetstof is, bleek inderdaad dan meer bestand te zijn tegen den electrischen stroom dan in den zomer. In den winter overtreft het zelfs nog in dit opzicht het beukenhout.

Dood hout bleek minder bestand dan levend hout; daarmede stemt overeen dat doode boomen vaker door den bliksem worden getroffen dan levende.

Bast en bladeren zijn bij alle boomsoorten slechte geleiders. Behaarde bladeren verminderen het gevaar.

Om zurkel op te leggen bestaat er een eenvoudig, doch zeer goed middel:

Men moet zich eerst zurkel aanschaffen, zoo versch mogelijk. Indien men te werk gaat met zurkel, afgesneden in den moeshof, op 't oogenblik, dat men hem wil gebruiken, zal men altijd den besten uitslag bekomen.

en aftrekkingen, bij middel van welke hij zich op de juiste hoogte zijner zaken weet te houden en, op eenen cent na, zijn fortuin kent. Dit laatste wil hij ook met elk jaar zien vergrooten, en wee zijne pachters wanneer hij zich in zijne rekeningen bedrogen vindt. Laat hen vrij klagen dat hunne huizen, stallen of schuren op het invallen staan, dat schouwen en muren het evenwicht dreigen te verliezen: herstellingen zullen zij bekomen wanneer menheer het evenwicht in zijne rekeningen hersteld heeft. Van dit laatste heeft De G... zelfs eene aardige manier.

Zoohaast hij eene som gelds ontvangt die hij niet oogenblikkelijk noodig heeft, zet hij die oogenblikkelijk op intrest uit, al ware het slechts voor acht dagen; ontvangt hij die vandaag, morgen moet zij hem reeds geld winnen. Dit bewijst echter alleenlijk 's mans ongehoorde geldzucht, en onder dezen onverzadigbaren drift zou hij alleen te lijden hebben zoo hij zich bepaalde bij het aanwenden van al dergelijke middelen tot verrijking; men zou de vrekigheid van eenen tachtigjarigen grijsaard hoogstens bespottelijk noemen. Doch, wanneer men verneemt hoe hij met zijne pachters durft handelen, voelen wij onze spotlust zich met verachting vermengen en kunnen wij nog slechts afkeer over hebben voor iemand die, met den eenen voet reeds in het graf, om nog immer rijkdommen te vergaderen, alle palen van menscheijkheid te buiten gaat.

(Wordt voortgezet.)

Dees voorschrift in acht genomen, wascht dan met veel zorg en veel water uwen zurkel, ontdoet hem van de dikke stengels, kapt hem en maakt hem gereed alsof hij seffens moest gebruikt worden, dat is te zeggen, plaats hem in een pot met een weinig water, dekt den pot toe en laat smelten, tot dat men eene dikke spijs heeft, die men laat uitlekken en door den temst doet.

Zout nog al wel en laat koud worden in eenen steenen of porseleinen kom.

Daarna vult met diespijs in flesschen met breede opening, die men zorgvuldig sluit en legt ze gedurende een kwart uur in kokend water (*bain marie*), waarna men ze in eene frissche plaats zet, tot dat men ze moet gebruiken.

Verstrooidheid. — Mijnheer C.... de verstrooidste man der wereld, dineert in een restaurant. Zijn maal geëindigd zijnde, legt hij 10 fr. op tafel om de nota te betalen.

— Pardon, mijnheer, zeg de garçon, er ontbreken 75 centiemmen.

— Dat doet er niets toe, ze zijn voor u!

Een burgerkandidaat voor zijne kiezers:

— Neen, niemand van u kan mij beschuldigen zijne belangen benadeeld te hebben. (Beweging). Gedurende al de zittijden heb ik gezweven en mij regelmatig onthouden (Toej.).

BRIEFWISSELINGEN

LOVENDEGEM

Mijnheer den Opsteller,

Reeds meermalen zijn de socialistischen hier in onze gemeente gekomen, om er hunne geschriften en gazetten uit te deelen.

In den beginne waren de meeste inwoners tegen de socialistischen, maar dat kwam omdat ze deze niet kenden, en men langs alle kanten de menschen tegen de socialistischen ophitste.

Maar dat alles is al veel veranderd. Nu dat wij meermalen uwe gazetten gelezen hebben, zijn wij tot de overtuiging gekomen dat al wat de socialistischen zeggen, niets anders is dan de zuivere waarheid.

Wij, landbouwers, leven ook in de zelfde omslandigheden, als de werklieden uit de steden; wij gevoelen ook den druk, en lijden er evenzeer onder als de stadswerklieden, het leven op den buiten wordt al moeilijker, en moeilijker, en elken dag die voorbij gaat, brengt ons nader de armoede.

Dit komt natuurlijk hierbij, dat wij al minder en minder voor onze voortbrengst ontvangen, en wij toch altijd even hooge pachten moeten betalen als vroeger. Het zijn dus de groote grondeigenaars die de schuld van onze armoede zijn.

En omdat de socialistischen dit van over jaren ons gezegd hebben, daarom ook zien wij nu de socialistischen met liefde tot ons komen, om hen over onze belangen te hooren spreken, want al wat zij zeggen is niets dan de zuivere waarheid.

Wilt gij eens weten Mijnheer de opsteller, hoe men in onze gemeente met de menschen den spot drijft?

Ziehier: Aan een kappelleke in de gemeente hangt een plakskje met het volgende opschrift: «Het is in deze gemeente streng verboden te bedelen.»

Maar als men bedenkt, dat er hier eene suikerijfabriek is, waar men menschen van 20 jaren oud, die van 's morgens 6 tot 's avonds 8 uur doet werken, en dat aan den prijs van een frank daags, vragen wij ons af, of dit geen hongerloos is, en of men op die wijze de menschen niet dwingt te bedelen.

Natuurlijk vinden wij in 't bedelen geen plezier. Maar dat men ons dan goed betaale voor onzen arbeid, dan zullen wij van ons loon kunnen leven en tot bedelen onzen toevlucht niet moeten nemen.

Wij zouden willen dat de socialistischen eens naar onze gemeente kwamen om eens met de buitenlieden te spreken. Er zijn er zeer velen die dat verlangen, men tracht ons wel een afkeer van desocialisten te doen krijgen, maar nu zien wij heel klaar in, dat dit geschiedt, omdat de rijken van onze gemeente de taal der socialistischen die altijd voor de armen en tegen de rijken is, willen smachten en wij weten op onze beurt dat juist de rijken de schuld zijn van onze armoede; en daar de socialistischen dit alles zoo goed kunnen uitleggen, zouden wij eens willen hebben dat hier te Lovendegem eene meeting door de socialistischen gegeven werd. Het is zeker dat een groot getal buitenlieden zou komen luisteren.

Wij hopen dus, Mijnheer de opsteller, dat de socialistischen ook eens bij ons zullen komen spreken, dat is ons eenigste verlangen.

D. B.

Oosterzele, October '94.

Vriend Opsteller,

Wij verheugen ons ten volle over den uitslag der kiezing in ons kanton.

Het getal werklieden die voor de socialistischen hebben gestemd is tamelijk groot als gij wel in aanmerking neemt de korte propaganda die er maar is gemaakt geworden.

Gij zult met mij bekennen dat gij zoo op eens geen mensch doet veranderen van gedacht, gelijk van ondergoed.

Onze buitenbevolking had nog maar weinig van socialisme en socialistischen gehoord en 't geen zij er van hoorden was niets dan kwaadsprekerij en al wat slecht was.

Gij herinnert u zeker nog goed hoe gedurende die groote beweging voor 't algemeen stemrecht, die menschen hier werden ontvangen als zij kwamen om het woord van recht te verkondigen? Gij weet wel dat wij buitenlieden er wilden opslagen. Zoo erg waren wij op u gebeten zonder u te kennen en zonder zelfs te weten dat gij tot ons kwamt om ons te vertellen, hoe wij onze armoede konden verminderen en zelfs uitroeien. Dat was onze schuld niet, wij wisten niets beters of gij waart, booswichten, dieven en moordenaars; al wat rijk is en gezag heeft, stelde U aan ons voor als eene bende van laaekelandt; kon het dan anders of wij moesten handelen zooals wij gedaan hebben?

Maar wij hebben ondervonden dat gij het kwaad met goed weet te loonen; dat gij geen wraak draagt in het hart en geheel wel het gezegde toepast van: vergeet het hun want ze weten niet wat ze doen.

En wat waren wij gelukkig, ja overgelukkig als wij toch eens iets van u konden lezen; uw blad werd eerst met verachting aangenomen en zelfs door yelen verscheurd, maar eenigen, zooals gij die overal vindt, bewaarden het goed, lazen het in stilte en gingen dan op de velden, in de stallingen, in de herbergen, gaan spreken over hetgeen zij in *De Landbouwer* gelezen hadden en zoo kwam het dat er eenigen onder ons u verstonden.

Wij leerden een weinig wat de socialistischen wilden en treden ten volle hunne zienswijze bij.

Gij kunt dus wel gelooven hoe lang het duurt vooraleer iemand te winnen voor uwe zienswijze, want wij allen zeggen nog geheel dikwijls, w'hebben wij het zoo gevonden wij zullen het alzo laten en vooraleer dat gedacht wat is weggedreven loopt er wat water naar de zee.

Ik moest u dit schrijven door mijne kameraden, die meenden dat gij ons getal stemmen klein zoudt gevonden hebben; maar geloof het 't is groot, zeer groot als gij al mijne redens in acht neemt.

450 personen in ons kanton, dat gaat goed en als gij kunt ons wat gazetten en brochuren zenden, zal het niet lang duren of ons getal zal verdubbeld zijn.

En weet gij wat mijn gedacht nog versterkt, dat is dat de groote rijken en hunnen aanhang nu zoo kwaad zijn, zij meenden dat door hunne bedreigingen, beloften en kwaadsprekerij, niemand voor de socialistischen zou hebben gestemd en daar komen ze zoo bedrogen uit! 't Is om in eene katecolere er van te schieten.

Die duivelsche boeren gaan nu ook al socialist worden.

Begrijpt gij nu waarom wij zoo te vreden zijn over het getal stemmen?

En wij beloven U voorts ons best te doen en alles te lezen en voort te geven, wat wij maar van uwe partij krijgen kunnen, als elk wat doet zal het zeere vooruitgaan.

Met de grootste achting.

Een landbouwer.

N. d. R. — Wij zijn ten volle tevreden over het stemmental dat den buiten ons gaf. Zonder 't kanton Ledeberg, kregen wij van den buiten 3053 stemmen, 't is veel en wij zeggen er de landbouwers van harte dank voor.

Redactie.

Lootenhulle, October 1894

Vrienden,

Met vreugde hebben wij, buitenlieden, den uitslag der Kiezing vernomen.

Hebben de Vlaanderen niet al gegeven wat er kon gegeven worden, integendeel mogen wij ons verheugen in de verstandige houding der Walen, die zoo goed hebben begrepen dat ze tegen de rijken en voor de armen moesten stemmen.

Wat deed het ons goed te vernemen dat er meer dan 25 socialistischen in de Kamer zullen zitten, en wij zullen nog meer tevreden zijn als wij zullen hooren dat ze daar de rijken heeren ferm van hetsnoer zullen geven, voor al de armoede die zij in de wereld brengen.

Wij weten nu ook wel dat de socialistischen daar nog niets kunnen doen, gezien zij nog tegen meer dan honderd rijke menschen staan, maar als ze daar goed hun best doen in Brussel, zal er bij de werklieden van gesproken worden en de voorstellen die ze zullen doen in het belang van boeren en stedelingen en waarvan de rijke heeren niet willen weten, zullen voorzeker grooten ophef maken en de koppigheid en slechtheid der rijken nog beter onder het oog der menschen brengen.

Weet gij, vrienden, wat wij zouden willen?

't zal misschien geheel vele gevraagd zijn, maar... vragen is vrij, en refugeeren staat bij. — Welnu wij zouden willen; als de socialistischen in Brussel goed op hunnen poot spelen, dat wij daar in *De Landbouwer* wat van te lezen krijgen, want anders zullen wij weder van niets weten. Wij zouden moeten kunnen lezen wat de socialistischen daar voorstellen of bespreken om daar mede bij onze gebuurs te gaan en te toonen hoe goed de socialistischen zich daar gedragen.

Dat zou voornamelijk goed doen, want wat zeggen de boeren nu van de rijke katholieken en liberalen?

Iedere kiezing komen zij ons beloften doen en onze stem afsmeecken, maar wat ze daar uitrusten in de Kamer, daar weten wij niets van. 't Is daarom dat ik vraag om goed op te letten van de werkzaamheden bekend te maken onzer gekozenen en dan kunnen wij met kennis van zaken spreken en oordeelen.

Overdenkt ons voorstel en gij zult, als het kan, ons geheel zeker voldoende geven, want zulk geschrijf zal welkom bij de buitenlieden zijn.

Uw blad heeft tot hiertoe zeer veel goed gedaan, doet allen uw best, wij zullen het onze doen en zoo zullen wij het ver brengen.

Oostakker, 18 October 1894.

Vriend gazetschrijver,

Gij kent mij wel persoonlijk niet maar gij zult mij wel leeren kennen, want al is het geheel dikwijls waar dat de onbekende, den onbeminde maakt, hier zal dit het geval niet zijn.

Uwe vrienden die hier den Zondag *De Landbouwer* uitdeelen zullen zich voorzeker van de behandeling van onze dorpelingen niet te beklagen hebben, want overal worden zij goed aanvaard.

En hoe kan het ook anders; 't zijn goede jongens, die verstand hebben voor de zaak die ze doen. Ze weten de menschen met beleefdheid aan te spreken, en wij hebben het al dikwijls gezegd, dat er echte predikanten bij zijn.

Kon het zijn dat die jongens voortkomen den Zondag, Oostakker zou geheel zeker op korten van tijd zijne dorpelingen knappe, verstandige jongens zien worden; want er zijn er al onder ons die er werkelijk eene eer instellen van over den toestand van het werkvolk te kunnen klappen.

En als gij het al nagaat wat de gazeldragers zeggen, ziet gij al spoedig dat ze waarheid spreken.

Te zijn er toch, die zeggen dat het eene slechte gazet is, maar wij zien wel van waar de wind komt; het is zoo gemakkelijk aan arme werkmenschen te verbieden dingen te lezen die over de armoede spreken, als ge zelf niets ontbrekt en nu en dan eene flesch wijn moogt drinken. Zijt maar gerust wij beginnen dat ook al te weten.

Doet gij maar voorts, Gentsche werklieden, wij zijn ten uiterste content en laat maar die vrienden die komen uitdeelen zijn, voortkomen; en gij zult voor de andere kiezingen op meer stemmen van ons mogen rekenen.

Ik groet u en bedank u voor de opname.

Een getrouwe lezer.

Zwijnaerde, 17 October

Waarde Vrienden,

Vele kiezers zijn hier Zondag wel gevaren. De katholieken gaven maar aan iedereen een frank om voor hen te kiezen; 't was volop kermis. De menschen zegden wel: 't is gemakkelijk weg geven als gij weet waar het te nemen, maar daarmede trachten zij ze toch om te koopen. Gij die in de stad leeft kunt u geen gedacht geven, van wat de katholieken op den buiten al uitrichten.

Denkt eens na, dat zij aan de menschen wijsmaakten dat God in het kiesbureau was en dus kon zien voor wie ze stemden, en dat God dit aan de priesters zou over gezegd hebben. Zij verlaagden daar hunnen God tot een mouchard, en dat zijn hunne middelen om hun kraam recht te houden.

Zij kunnen anders niet dan liegen, lasteren en bedriegen. Spijtig is het dat de menschen daar nog naar luisteren. Daarvoor is het noodig dat gij naar den buiten komt om de menschen klaar te doen zien, en er uwe schriften te verspreiden.

Wij moeten toch al dat bedrog onder de oogen van de menschen brengen.

Wij danken u van harte voor uwe goede artikelen en hopen dat gij ons voort uw blad zult zenden.

Tijd ontbreekt mij om meer te schrijven.

BOER JAN.

Waarschoot, 16 Oct. 1894.

Werkbroeders,

G'hebt zeker verstomd gestaan over ons klein getal stemmen?

Wel, zeker, want wij meenden dat al de wevers als een man voor de socialistischen zouden gestemd hebben.

Er is geheel zeker veel dwang gebeurd. In de fabrieken, in de kerk, tot zelfs in de huizen, zijn er personen gegaan om de werklie-

den te dwingen en de menschen zijn nog zoo dom van daar maar naar te luisteren.

De wevers hebben het hier alles behalve goed om voor de rijke heerschen dan nog te stemmen. Nu de kiezing voorbij is zal ik wel soms een en ander over den toestand der wevers schrijven en ge zult wel zien dat de buitenwevers het nog veel slechter hebben dan diegenen der stedel.

Ik zal trachten met ons blad wat propaganda te maken en dat zal ik wel kunnen, want er is zoo veel te klagen en zoo veel mede te deelen dat gij er u geen gedacht kunt van geven.

't Is nu genoeg voor U, een woordje nu aan mijne vrienden. Wij moeten nu beginnen, met stilte aan over den toestand der werklieden te spreken al waar wij komen. Gij zult met mij bekennen dat de werklieden het slecht hebben en dat het moet veranderen.

Gij weet zoo goed als wij dat er werkmenschen zijn, die met gansch hunne familie in huizekens wonen, waar Mijnheer de Kasteelheer zijn paard niet zou willen stallen. Gij weet ook dat er vele onder ons zijn die zouden willen dat ze den afval van de tafel der rijken kregen, of nog liever het eten dat ze aan hunne jachthonden geven. Al geheel dikwijls hebben wij gezegd: De rijken hebben alle bezorgdheid voor hunne paarden, honden enz. en naar ons vragen zij niet, ter kontrarie, hoe ongelukkiger wij zijn hoe meer armoede wij hebben hoe meer dat wij geschuwd worden en zelfs voor booswichten worden aanzien.

Ons ongelukkig lot, waaraan wij geen de minste schuld hebben, wordt ons als de grootste misdaad aangerekend.

Wanneer onze lotgenooten van den buiten dat alles willen overwegen dan zullen zij zeer spoedig van ons gedacht zijn dat de rijken altijd goed voor zich zelf hebben gezorgd en niets hebben gedaan voor het werkvolk.

Ik twijfel er niet aan of nog eenigen tijd goed werken en het verspreiden van het blad zal er veel toe bijdragen en wij zullen vele menschen hebben gewonnen, die voor de naaste keer wel met ons zullen medestemmen.

Gegroot.

Een hongertijder.

Nevele, 18 October 1894.

Waarde Opsteller,

Gij zult reeds aan den uitslag der kiezing en de stemmen die in ons kanton ten voordeele der socialistischen zijn uitgebracht, gezien hebben, dat uwe korte propaganda wel werkelijk goed voor de zaak van 't socialisme heeft gedaan.

Ware het mogelijk meer zulke meetings te houden het zou voorzeker goed doen.

Wij weten immers al te weinig wat de socialistischen willen ten voordeele van het werkvolk.

En denkt eens na hoe honderde jaren, geslacht tot geslacht, altijd dezelfde klok heeft geklepen en van niets beters wist dan dat de armen en rijken moesten zijn en dat de mensch hier alles verduuld moest verdragen.

Stel het U goed voor den geest, het leven der buitenwerklieden, verstoken van al genot, van al wat toch het leven der armen iets aangenaams kan maken en waar wij toch niets van weten of verstaan. Daarbij is ons onderwijs zoo klein, dat wij voor alles meer inspanning moeten doen of meene andere menschen.

Maar ik schrijf alsof ik U te vreden moest stellen, maar gij zijt dit reeds door den uitslag, want dit groot getal stemmen moet U ten uiterste voldaan hebben, niet waar?

Komt voort, als het U niet te kostelijk valt met *De Landbouwer* en moet het zijn wij zullen hier en daar, wel wat steun zoeken omdat gij het voort zoudt kunnen uitgeven, want het is noodig dat gij over den ongelukkigen toestand der boeren blijft handelen en de rijke grondeigenaars in uw blad stelt die zoo slecht met ons omspringen.

Geloof het, met de kiezing is er wat los gegaan; geen middelen zijn er gespaard gebleven om toch maar de werklieden voor hen te doen stemmen, ze zijn echter nog ingelukt, maar als wij blijven volhouden en gij uw best doet, Gentsenaars, om ons mede te helpen zullen wij rap vooruit gaan.

En nu Gentsche broeders, dank voor uwe verstandelijke hulp en wij rekenen op U, om ons voorts te helpen om vooruit te komen.

Menschen die strijden om den dwang, de armoede en het ongelukkig leven van werkmenschen en boer uit de wereld te hebben, moeten gelooven wij, eindigen met al het werkvolk naar hunnen kant te krijgen.

En nu sluiten wij met U te vragen ons niet te vergeten, wij zullen aan U denken en voor de zaak werken.

Een handdruk van

Enige landbouwers.

Vrienden, *De Landbouwer* zal nu voorts alle maanden verschijnen. Zendt ons voort uwe briefwisselingen, gij zult u zoo zelve onderlichten en voor uwe lotgenooten dienstig zijn.

Red.

Druk-uitg. Emilie Claeys, Metserstraat, 20.

P

Aa

Al wie heeft we ontvange

Waart Wel op

en 7 dag

Prov

dat wil ze

de provin

Meer

nu weer

vangen,

eersten l

voor te

rijke nie

dezer kie

den wij

Let w

verplicht

kiesen,

waarvan

aandach

Deze

tons.

Tot h

behalve

St-Deni

sné, Vi

Het z

die ver

Wij l

macht d

zen, en

werkm

boeren

smacht

Uw l

en zond

op post

Voo

listisch

kiezing

metsch

Het

gische

sociali

on- en

den w

toekor

Het

het ve

den en

lijk in

en za

recht